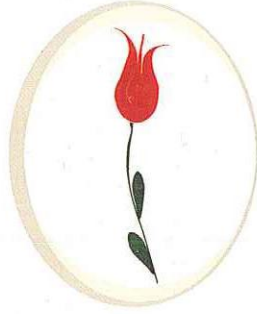

Osmanlı Vâlide Sultanlarının Hayır Eserleri

MÂHPEYKER KÖSEM VÂLİDE SULTAN'IN
HAREMEYN-İ ŞERİFEYN VAKFİYESİ

Osmanlı Vâlîde Sultanlarının Hayır Eserleri

MÂHPEYKER KÖSEM VÂLİDE SULTAN'IN HAREMEYN-İ ŞERÎFEYN VAKFİYESİ

ÇAMLICA

İçindekiler

İçindekiler	5
Mukaddime	7
Vâlîde Sultanlık Makâmı ve Vâlîde Sultanlar	11
Vâlîde Sultanların Ünvanları	15
Osmanlı Pâdişâhlarının Anneleri	17
Mâhpeyker Kösem Vâlîde Sultan'ın Hayâtı ve Eserleri	19
Mâhpeyker Kösem Vâlîde Sultan'ın Hayâtı	21
Kösem Vâlîde Sultan'ın Hayır Hizmetleri ve Eserleri	25
Kösem Vâlîde Sultan'ın Vakfiyesi	31
Kaynaklar	35
Kösem Vâlîde Sultan'ın Hac Yolları ve Haremeyn Vakfiyesi	37
Kösem Vâlîde Sultan'ın Vakfiyesi'nin Tıpkıbasımı	47

MUKADDİME

Osmanlı târihinin en çok çarpıtılan ve yanlış olarak anlatılan mevzuu "**Harem**" ve "**Pâdişâh Anneleri**" meselesidir. Bu mevzuda fikir yürütenler, ekseriyâ hayâl mahsûlü birtakım senaryolar ile hüküm vermektedirler.

"**Harem**" kelimesi birkaç mânâyâ gelir:

"**Girilmesi herkese açık olmayan, mukaddes ve saygı gösterilen yer.**"

"**Müslüman evlerinde kadınlara mahsûs kısım.**"

"**Erkeğe eş olan hanım.**"

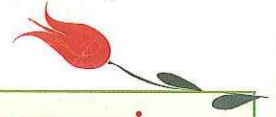
Mekke ve Medîne şehirleri de, mukaddes ve hürmet edilmesi îcap eden yerler olduklarından ikisine birden "**Haremeyn-i Şerîfeyn**" denilir.

Daha husûsî mânâsı ile harem, kendilerine nikâhları câiz olabilecek erkeklerin giremeyeceği ve yalnız kadınlara mahsûs yer demektir. Erkeklerin bulunduğu yere de "**Selâmlık**" denilir.

Osmanlı saray ve evlerinde "**Haremlik**" ve "**Selâmlık**" olmak üzere iki kısım vardı. Pâdişâhların saltanatta buldukları zamanlar içinde, başta Topkapı Sarayı olmak üzere ikâmet edilen bütün saraylarda bu usûl tatbik edilmiştir.

Pâdişâhların hanımlarına da "**Harem**" denilirdi. Yâni "**pâdişâhın haremi**" demek, onunla nikâhlı hanım demektir. Pâdişâhın hanımlarının ve kendisine çok yakın âile efradından kadın olanlarının ve câriyelerinin bulunduğu yere "**Harem Dâiresi - Harem-i Hümayûn**" denirdi. İşte en çok tartışma mevzuu yapılan husûs, saraylarda mevcut olan bu "**Harem Dâiresi**"dir.

Osmanlı Sarayları, yalnız pâdişâhın ve âilesinin yaşadığı bir yer olmayıp, aynı zamanda bütün devlet işlerinin de yürütüldüğü bir merkezdi. Böyle olunca, sarayda bulunan dâirelerin birbirleri ile alâkalı kısımları, odaları, bahçeleri vardı.

OSMANLI PÂDİŞÂHLARININ ANNELERİ

Osman Gâzî: Hayme Ana veyâ Halîme Hâtun

Orhan Gâzî: Mâl Hâtun

Sultan Birinci Murad Han: Nilüfer Hâtun

Yıldırım Bâyezîd Han: Gülçiçek Hâtun

Çelebi Mehmed Han: Devlet Hâtun

Sultan İkinci Murad Han: Emîne Hâtun

FâtiH Sultan Mehmed Han: Hümâ Hâtun

Sultan İkinci Bâyezîd Han: Gülbahar Hâtun

Yavuz Sultan Selîm Han: Ayşe Hâtun

Kânûnî Sultan Süleyman Han: Hafsâ Hâtun (Âyşe Hafsâ Sultan)

Sultan İkinci Selîm Han: Hürrem Sultan

Sultan Üçüncü Murad Han: Nûr-Bânû Sultan

Sultan Üçüncü Mehmed Han: Safiye Sultan

Sultan Birinci Ahmed Han Han: Handân Vâlide Sultan

Sultan Birinci Mustafa Han: Fülâne Vâlide Sultan

Sultan İkinci Osman (Genç Osman): Hatîce Mâhfirûze Vâlide Sultan

Sultan Dördüncü Murad Han: Mâhpeyker Kösem Vâlide Sultan

Sultan İbrâhîm Han: Mâhpeyker Kösem Vâlide Sultan

Sultan Dördüncü Mehmed Han: Hatîce Turhan (Tarhan) Vâlide Sultan

Sultan İkinci Süleyman Han: Sâliha Dil-âşûb Vâlide Sultan

Sultan İkinci Ahmed Han: Hatîce Muazzez Vâlide Sultan

Sultan İkinci Mustafa Han: Râbia Gülnûş Emetullâh Vâlide Sultan

Sultan Üçüncü Ahmed Han: Râbia Gülnûş Emetullâh Vâlide Sultan

Sultan Birinci Mahmûd Han: Sâliha Sebkatî Vâlide Sultan

Sultan Üçüncü Osman Han: Şehsüvâr Vâlide Sultan

Sultan Üçüncü Mustafa Han: Mihrişâh (Mihrimâh Sultan)

Sultan Birinci Abdülhamîd Han: Râbia Şermî Kadın (Sultan)

Sultan Üçüncü Selîm Han: Mihr-i Şâh Vâlide Sultan

Sultan Dördüncü Mustafa Han: Âişe Sîne (Seniye) Perver Vâlide Sultan

(Kadın)

Sultan İkinci Mahmûd Han: Nakş-i Dil Vâlide Sultan

Sultan Abdülmecîd Han: Bezm-i Âlem Vâlide Sultan

Sultan Abdülazîz Han: Pertevniyâl Vâlide Sultan

Sultan Beşinci Murad Han: Şevk-Efzâ Vâlide Sultan

Sultan İkinci Abdülhamîd Han: Tîr-i Müjgân Kadın

Sultan Beşinci Mehmed Reşad Han: Gülcemâl Kadın

Sultan Altıncı Mehmed Vahîdüddîn Han: Gülistü Hanım